

Miten tarjouskilpailuilla voi vähentää maatalouden ravinnekuormaa?

Ympäristökuiskaaja –tilaisuus
Turku
14.11.2011
Antti Iho
Erikoistutkija, MTT

Tarjouskilpailujen toivotaan tuovan tehoa suojeleluun

- Mitä tarjouskilpailujen käyttö tässä tarkoittaa?
- Miksi voivat vähentää ravinnekuormaa?
- Saako niitä käyttää?
- Mitä se tarkoittaisi
 - Viljelijälle?
 - Ympäristöhallinnolle?
 - Ympäristölle?
- Miten viljelijät suhtautuisivat?

Suojeluponnistelut kannattaa kohdentaa tehokkaasti

- Lohkokohtainen ravinnekuormitus vaihtelee
- Suojelun lohkokohtaiset kustannukset vaihtelevat
- Tehokas suojele yhdistää kaksi tavoitetta:

Säästä hikeä:

*Toteuta suojeletoimet siellä,
missä pääset vähimmällä*

Maksimoi tuloksia:

*Suojele siellä, missä saat mahdollisimman
suuren vähennyksen ravinnekuormaan*

Tarjouskilpailut saattavat säästää hikeä ja maksimoida tuloksia

- Viljelijä tekee tarjouksen:
 - ravinnekuormitusta vähentävä toimenpide
 - millä lohkolla
 - mihin hintaan
- Ympäristöhyödyt määritetään tarjouksen mukana annettavien tietojen (esim lohkon kaltevuus, tuotantomuoto jne) avulla lohkoittain
- Tarjouksista valitaan ne, jotka tuottava suurimman ympäristöhyödyn euroa kohden

Tehokkaamman kohdentamisen kautta toimista saadaan enemmän hyötyä

- Viljelijä saa aina täyden korvauksen suojelutoimistaan – toisin sanoen itse määräämänsä summan
- Käytettävissä olevilla euroilla saadaan suurin mahdollinen ympäristöhyöty

Nurmijärvellä järjestettiin koetarjouskilpailu syksyllä 2010

- Tavoitteena vähentää fosforikuormitusta
- Toimenpide: Kipsin levitys (4 tonnia hehtaarille)
- Budjetti: 25 000 €
- Viljelijöiltä pyydettiin tarjouksia, joissa:
 - Kohde (perus- tai kasvulohko)
 - P-luku
 - Arvioitu keskikaltevuus
 - Vesistöön rajautuminen
 - Ei suoraa uomayhteyttä
 - valtaoja
 - Puro, joki, järvi
 - Hintapyyntö

Ympäristövaikutukset oli arvioitu ympäristöindeksissä

Ympäristöpisteet eri lohkotyypeille:

P-luku	Kaltevuus alle 1,5 %			Kaltevuus 1,5-6 %			Kaltevuus yli 6 %		
	Rajoittuu			Rajoittuu			Rajoittuu		
	maasto	valtaoja	vesistö	maasto	valtaoja	vesistö	maasto	valtaoja	vesistö
< 8	8	17	19	14	30	34	29	66	73
8-14	13	28	31	18	42	46	34	77	85
> 14	18	41	46	24	55	61	40	90	100

Viljelijät tekivätkin tarjouksia

- 182 hehtaaria tarjottiin (21 lohkoa)
- 112 hehtaaria hyväksyttiin
- Kipsit pellossa neljän viikon päässä päätöksestä
- 5 viljelijältä hyväksytyjä tarjouksia, 4:llä ei hyväksytyjä

Kolmen esimerkkitarjouksen vertailu

Valitaan ensin kaksi edullisinta:

tarjous (pinta-ala)	korvaus per ha	ympäristöpisteet	vertailuluku (*100)
A (10ha)	201	19	9
B (10ha)	212	64	30
C (9ha)	220	60	28

Toteutetaan A ja B, Kustannukset: 4130 €
Ympäristöpisteet: 830

Kolmen esimerkkitarjouksen vertailu

Valitaan kaksi parasta ympäristöhyöty per euro perusteella:

tarjous (pinta-ala)	korvaus per ha	ympäristöpisteet	vertailuluku (*100)
B (10ha)	212	64	30
C (9ha)	220	60	28
A (10ha)	201	19	9

Toteutetaan B ja C; Kustannukset: 4100 €

Ympäristöpisteet: 1180

→ Pienemmällä rahalla suurempi ympäristöhyöty

Koe toimi kahdessa mielessä

1. Tarjouskilpailuun saatiin tarjouksia yli budjetin vaikka:
 - Vapaaehtoista, uutta ja outoa
 - (Tiukka) budjetti oli kaikkien tiedossa, viljelijät siis tiesivät, että tarjous voi tulla myös hylätyksi
2. Toimenpiteet kohdentuivat haluttujen ympäristöominaisuuksien mukaan
 - P-luku hyväksytyillä lohkoilla keskimäärin n. 4 kertaa niin korkea kuin ei-hyväksytyillä

Alueella tämän jälkeen tehty kyselytutkimus vahvisti havaittua

- N=231, vastausprosentti 47
- *”Maatalouden tuista nykyistä suuremman osan pitäisi olla sidoksissa ympäristön laadun paranemiseen”*
 - 48% täysin tai jonkin verran samaa mieltä
- *”Tarjouskilpailut soveltuvat tiettyjen erityistukien kohdentamiseen”*
 - 54% täysin tai jonkin verran samaa mieltä
- *”Tarjouskilpailut soveltuvat ympäristötuen perusosa myöntämiskäytännöksi”*
 - 8% täysin tai jonkin verran samaa mieltä

Potentiaalia on, ja lainsäädäntöselvityksen mukaan tarjouskilpailujen käyttö on mahdollista, mutta

- Komission tulkinta vain kustannusten korvaamisesta ympäristötueissa saattaa syödä järjestelmän tehoa
- Hallinnollisten kustannusten selvittäminen vielä kesken
 - Viljelijä: tarjouksen laatiminen
 - Hallinto: prosessin valmistelu

Ympäristöhallinnolla keskeinen rooli indeksin laatijana

- Ympäristötavoitteet ja –vaikutukset pakko kvantifioida
- Lohkokohtainen ympäristöindeksi edellytys tarjouskilpailujen toteuttamiselle
- Edellyttääkö indeksin hyödyntäminen tarjouskilpailuja?
- Viljelijän työrauha: paranee/heikkenee?

Tarjouskilpailuja kannattaisi käyttää vain tiettyihin tarkoituksiin

- Erityistukisopimusten tai Vesipuitedirektiivin vaatimien alueellisten toimien kohdentaminen?
→ saattaisi toimia
- Ympäristötuen perusosan allokointi mahdollisimman kattavasti? → ei toimisi
- Biodiversiteettitavoitteet → onnistuneita kokemuksia esim. Australiasta

Tarjouskilpailujen soveltuvuutta selvitelleen hankkeen loppuseminaari 15.12 Säätytalolla Helsingissä, sen yhteydessä loppuraportti verkkoon

- Kirjallisuuskatsaus, jossa selkeä teoriaperusta menetelmälle sekä käytännön kokemuksia tarjouskilpailujen käytöstä luettavissa:

<http://www.mtt.fi/mtraporatti/pdf/mtraporatti11.pdf>

- Lisätietoja:
Antti.Iho[at]mtt.fi
050 5722 059